

Nyhetsbrev från Stiftelsen TEM

Ur innehållet

Uppskattade frukostmöten under våren

Hållbart ledarskap - en viktig miljöfråga

Från TEM-funderingar.se

Ny medarbetare

Samarbete med UNICEF

Passa på att boka höstens utbildningar redan nu

Nätverksträffar på gång

TEM är GRI Organizational Stakeholder

ISO 14 001 – en nygamal favorit

Energideklarationer - ny tjänst på TEM

Global klimatkonferens i

Uppskattade frukostmöten under våren

I februari gick TEM:s senaste frukostmöte av stapeln och snart är det dags igen. Frukostmötena har visat sig vara ett uppskattat sätt att träffas och diskutera aktuella frågor.

Frukostmötet i februari handlade om hållbarhetsredovisning. Bland annat kom det upp frågor om hur man motiverar sin ekonomiavdeltning att bli delaktiga, om nackdelar och fördelar med att det bara finns en uppsättning riktlinjer (GRI:s) som är allmänt vedertagna, om det verkligen finns marknadsmässiga vinster med att redovisa sitt hållbarhetsarbete och mycket mer.

Nästa frukostmöte på TEM handlar om att sätta interna mål för klimatarbetet. Att göra rätt prioriteringar i klimatarbetet är viktigt för att nå resultat. Genom att arbeta med väl genomtänkta mål kan ni minska er klimatpåverkan på bästa sätt. Men vad menas egentligen med konkreta och mätbara mål? Och hur prioriterar man när klimatmålen krockar med andra miljömål som man ställt upp och som också är viktiga?

Är ni företag, kommunal eller statlig verksamhet eller annan organisation som tycker att klimatfrågan är viktig? Då är ni välkomna till frukostmötet för att diskutera detta till-

sammans med oss.

Mötet är kostnadsfritt och vi bjuder på frukost. Det blir tillfälle att ställa frågor, bli inspirerad och förhoppningsvis får du med dig ny och användbar kunskap hem.

Plats: Stiftelsen TEM, Klostergatan 12 i Lund

Datum: Tisdagen den 26 maj

Tid: 08.00-09.30

Varmt välkommen!

Hållbart ledarskap - en viktig miljöfråga

En organisations miljöarbete är effektivast om initiativen och engagemanget kommer från ledningen.

TEM har mångårig erfarenhet av att inspirera och vägleda ledande befattningshavare i miljöfrågan.

Det kan handla om grundläggande miljö, vilka frågor organisationen ska koncentrera sig på, lönsamt miljöarbete, miljöledning eller helt enkelt hur man motiverar och engagerar sina medarbetare.

Vi har utbildat chefer och ledare i både offentliga organisationer och börsnoterade koncerner med utmärkta vitsord. Våra kursurer som vänder sig till just chefer och ledare har visat sig ge det där extra engagemanget som behövs för att få ett effektivt miljöarbete.

Kontakta oss på TEM för mer information om du känner att detta är något din verksamhet är intresserad av.

Från www.tem-funderingar.se

Glädjande nog har många hittat till vår blogg TEM-funderingar. I dagarna visade statistiken att vi haft mer än 100 000 besökare!

På bloggen kan vi ta ut svängarna lite mer och vara mer personliga än på hemsidan. I varje nummer av vårt nyhetsbrev lyfter vi fram ett inlägg. Vill du läsa våra andra blogginlägg och funderingar, surfa in på:

www.tem-funderingar.se

Gröna jobb?

Det talas mycket om gröna jobb. Obama talar om Green Job Growth och the American Recovery and Reinvestment Act inkluderar investeringar på 113 miljarder \$ och man talar om att det ekonomiska stimulanspaketet skall ge 500 000 nya jobb i USA.

Men vad handlar det här egentligen om. Vet man egentligen om det de ekonomiska satsningarna åstadkommer någon ny meningsfull sysselsättning? Är det en form av fördold protektionism?

Som jag ser det handlar det här om en ännu viktigare fråga - etik.

FN kopplar klimatfrågan till mänskliga rättigheter och tänker ta upp sådana frågor vid klimatmötet i Köpenhamn.

Världsbankens direktör Robert B. Zoellick sade i ett tal i London den 31 mars: "We have seen over the last six decades how markets can lift hundreds of millions of people out of poverty while expanding freedom. But we have also seen how unfettered greed and recklessness can squander those very gains"

Finanskrisen har synliggjort att det är allt för många som har roffat åt sig allt för mycket. Det tycks orättvist att de har lyckats roffa åt sig så mycket pengar.

"Vi behöver företag och företagare som hjälper kunderna och samhället att bli "rikare" och som arbetar på ett sådant sätt att de verkar för att förbättra de resurssystem som de får sina råvaror från."

Men det är nog ännu mycket värre att så många inflytelserika personer har lagt så mycket av sin energi på något så primitivt som att roffa åt sig pengar. Det finns stor risk att de har ägnat allt för lite intresse åt att sköta de viktiga verksamhetsområden som de har haft ansvaret för.

Vi behöver företag och företagare som hjälper kunderna och samhället att bli "rikare" och som arbetar på ett sådan sätt att de verkar för att förbättra de resurssystem som de får sina råvaror från. Det är sådana aktörer som kan skapa de gröna jobb som vi behöver.

/Reine Karlsson

Håller du med, eller inte? Gå in och kommentera inlägget på:

www.tem-funderingar.se

Här finns också länkar till mer information.

Ny medarbetare

Från och med mars har vi på TEM fått förstärkning genom vår nya medarbetare Karin Brito.

Karin har tidigare bland annat arbetat på Lunds kommun. På TEM kommer hon att arbeta med olika administrativa uppgifter, något som hon har mycket lång erfarenhet av.

Eftersom vi har många pågående projekt och uppdrag blir Karin ett välbehövligt extra stöd i flera av projekten och i den dagliga verksamheten.

Du hittar Kains kontaktuppgifter på sista sidan i detta nyhetsbrev.

Karin kommer främst att finnas tillgänglig på förmiddagar.

Samarbete med UNICEF i Zambia

Ett nytt samarbete mellan TEM, UNICEF och Lusaka City Council har inletts för att uppföra en biogasanläggning som skall fungera både för demonstration och produktion.

TEM har genomfört en ettårig förstudie kring avfallshantering och biogasproduktion i Zambias huvudstad Lusaka. Avfallshanteringen fungerar delvis tillfredsställande men den behöver byggas ut och omfatta en större andel av befolkningen. En stor del av avfallet är av organiskt ursprung vilket gör att potentialen för biogasproduktion är stor.

I det här nya samarbetet mellan TEM, UNICEF och Lusaka City Council avser vi att uppföra en biogasanläggning som ska fungera både för demonstration och produktion samtidigt som tekniskt kunnande överförs.

Anläggningen minskar avfallsproblematiken i närområdet, producerar gas för matlagning och genererar el som används för att driva vattenpumpar vilket ger tillgång till rent vatten i ett närliggande koleradrabbat bostadsområde.

Projektet är bra både för den lokala och globala miljön samtidigt som levnadsvillkoren för befolkningen förbättras.

Passa på att boka höstens utbildningar redan nu

Eftersom våra öppna utbildningar blivit allt mer efterfrågade har vi tagit fram ett nytt utökat utbildningsprogram för hösten. Det innebär att man redan nu kan boka någon av våra tio utbildningar som vi erbjuder mellan september och december 2009.

Våra kurser vänder sig till både privata företag och offentliga verksamheter där det finns behov av att stärka kompetensen inom miljöområdet.

Stiftelsen TEM har 25 års erfarenhet av att genomföra miljöutbildningar åt företag och offentliga organisationer i alla storlekar. Referenser och kursutvärderingar skickas gärna om så önskas.

Kurserna hålls i våra egna lokaler i centrala Lund i grupper om fem till tio deltagare. Genom att hålla grupperna små skapas en nära dialog mellan deltagare och de erfarna kursledarna.

Kurserna kan även genomföras som interna kurser i din organisation om så önskas.

Här är ett urval av kurserna:

Hållbarhetsredovisning

När: 1 oktober 08.00 till 12.00

Kursen ger dig handfasta råd kring hållbarhetsredovisning i enlighet med GRI:s riktlinjer. Vidare diskuteras intressentanalys och externt bestyrkande, bland annat enligt standarden AA 1000 AS.

Miljöledning & ISO 14 001 Grund

Lär dig grunderna i miljöledningssystem i allmänhet och ISO 14 001 i synnerhet. Även grundläggande miljölagstiftning ingår i kursen.

Miljörevision

Kursen syftar till att utbilda interna miljörevisorer när det gäller revisionsteknik, praktiska övningar, intervjuteknik och tillämpad lagstiftning. Förutsätter grundläggande kännedom om ISO 14001 och miljöområdet.

Miljökunskapens värde för affärsutvecklingen

Miljökunskap och klimatfrågan blir allt viktigare för företagens affärsutveckling och profilering. Finanskrisen har skapat ett växande intresse för gröna jobb. Kursen ger exempel på hur företag tar affärsmässig nytta av intresset för en hållbar utveckling.

Att arbeta med klimatfrågan

Denna kurs ger kunskap om klimatfrågan och vad den innebär för ert företag och samhället i stort. Denna kurs hjälper dig att utreda vad just er verksamhet behöver göra för att minska er miljöpåverkan och visar på vad ni kan vinna på detta, både ur ett ekonomiskt och imagemässigt perspektiv.

Att engagera i miljöarbetet

Vill du få en förståelse för det förändringsarbete som behövs för ett effektivt miljöarbete? Vill du lära dig grunderna i miljökommunikation? I kursen får du verktyg och insikter om förändringsarbete och attitydförändringar som leder framåt i miljöarbetet.

Mer information om kurserna finns i separat pdf som går att ladda ner på vår hemsidan www.tem.lu.se.

Nätverksträffar i april-maj

Nordväst 29 april hos Topflight i Ängelholm

Ämne: CSR - Corporate Social Responsibility

Sydväst 4 maj hos Bona i Malmö

Ämne: Klimatneutralt företag

Sydost 5 maj hos Ingelsta Kalkon i Tomelilla

Ämne: Att nå fram till medarbetare och ledningen

Tiden är 13-16. Välkomna!

Mer information om våra nätverk och hur man blir medlem finns på vår hemsida.

TEM är numera GRI Organizational Stakeholder

TEM har blivit Organizational Stakeholder till GRI, vilket innebär att vi har möjlighet att vara med och påverka utveckling av GRI:s riktlinjer för redovisning av hållbarhetsarbete.

GRI:s riktlinjer är en bra hjälp att luta sig mot när man mitt uppe i sin hållbarhetsredovisning.

Följer man riktlinjerna blir rapporten dessutom mer jämförbar gentemot andra företag och bakåt i tiden.

"We are a registered Organizational Stakeholder of the Global Reporting Initiative (GRI) and support the mission of the GRI to develop globally accepted sustainability reporting guidelines through a global, multi-stakeholder process."

Kontakta TEM

Stiftelsen TEM

Klostergatan 12
222 22 LUND

046-16 58 50
tem@tem.lu.se

Medarbetare

Karin Brito

Assistent
karin.brito@tem.lu.se
046-16 58 52

Daniel Eriksson

Konsultchef/Miljökonsult
daniel.eriksson@tem.lu.se
046-16 58 51

Veronika Franzén

Miljökonsult
veronika.franzen@tem.lu.se
046-16 58 56

Reine Karlsson

Forskningschef
reine.karlsson@tem.lu.se
046-16 58 54

Markus Paulsson

Miljökonsult/Forskare
Markus.Paulsson@tem.lu.se
046-16 58 55

Marie Pettersson

Miljökonsult
Marie.Pettersson@tem.lu.se
046-16 58 52

Iris Rehnström

Miljökonsult
iris.rehnstrom@tem.lu.se
046-16 58 53

Gunnar Sundström

Ekonomiansvarig
gunnar.sundstrom@tem.lu.se
0702-47 79 14

ISO 14 001 - en nygammal favorit

Ända sedan 90-talet har vi på TEM arbetat med miljöledningssystem, både med att bygga nya och att underhålla och renovera redan befintliga system. **Främst hjälper vi företag med ISO 14001, men även andra miljöledningssystem är aktuella.**

TEM var en av pionjärerna inom området i Sverige och har byggt miljöledningssystem åt ett stort antal företag och andra verksamheter runt om i Sverige.

Efter några års stiltje har det återigen börjat byggas miljöledningssystem för fullt och TEM är inblandade i ett flertal över hela landet. Detta tycker vi känns stimulerande och vi hoppas att det kan leda till många nya ledningssystem framöver. TEM:s tjänster inom

miljöledning omfattar bland annat:

- Bygga nytt eller renovera befintligt system
- Miljöutredningar
- GAP-analyser
- Lagtjänster och lagrevisioner
- Internrevisioner
- Utbildningar i ISO 14 001
- Utbildning till miljörevisor
- Internrevisioner

- Kontakta oss för mer information

Energideklarationer - ny tjänst på TEM

TEM har inlett ett samarbete med Skånska Energi kring energideklarationer och energiutredningar.

Samarbetet innebär att TEM vid behov kan erbjuda nya och gamla kunder hjälp med att kartlägga sin energiförbrukning och ge råd kring hur man kan förbättra sin energiprestanda.

Tillsammans med Skånska Energi har vi tillgång till utförare som är certifierade energiexperter enligt kraven i Boverkets författningssamling BFS 2007:5, CEX 1.

Enligt lag 2006:985 om energideklaration för byggnader och förordning 2006:1595 om energideklaration för byggnader ska alla

byggnader energideklareras. Energideklarationen ska godkännas av en certifierad energiexpert.

Tillsammans med Skånska Energi kan TEM genomföra mer fördjupade utredningar och koppla insatser till övrigt miljöarbete och miljöledningssystem där insatserna värderas ekonomiskt men även ur ett klimatperspektiv.

- Kontakta oss för mer information

Global klimatkonferens i Köpenhamn

Världens ledare möts på FN:s klimatomöte 7-18 december 2009 i Köpenhamn för att besluta om ett nytt internationellt klimatavtal som ska ta vid när Kyotoprotokollet löper ut i slutet av 2012.

Hela 192 länder kommer att delta enligt konferensens officiella hemsida. Det är mycket som står på spel. Naturligtvis har Danmark en stor roll i det hela, men även Sverige hoppas naturligtvis att kunna kröna sitt halvår som EU:s ordförandeland med att vara med och lotsa ett nytt, förhoppningsvis framgångsrikt, FN-avtal i hamn.

Att FN:s klimatomöte är i Köpenhamn ger även en möjlighet för svenska, och då kanske framförallt skånska, företag och organisationer att visa upp sitt klimatarbete för journalister och politiker från hela världen.

Konferensen kommer att besökas av tusentals journalister och delegater och här finns ett unikt tillfälle att visa upp det framgångsrika klimatarbete som finns på många håll i södra Sverige och en unik möjlighet att profilera sig mot en

